

Εισαγωγή

Η πρώτη ποιητική συλλογή της Αρσενίας Πασχαλίδου «Ο δρόμος με τα ηλιοτρόπια» διακατέχεται από μια σφιχτοδεμένη δομή. Η συλλογή της έχει αρχή, μέση και τέλος με ξεκάθαρη στοχοθεσία και αυτό είναι μεγάλη αρετή, κατά τη γνώμη μου, ειδικά στη σύγχρονη νεοελληνική ποίηση.

Η ποιητική συλλογή της Πασχαλίδου μπορεί να διακριθεί, κατά τη γνώμη μου, σε δύο μεγάλα μέρη.

Στο πρώτο μέρος παρατηρούμε έναν στοχασμό ή ακριβέστερα έναν διάλογο μεταξύ έρωτα και δημιουργίας. Τον έρωτα ως πράξη δημιουργίας και το αντίστροφο. Χαρακτηριστικά γράφει στο πρώτο κείμενο του ημερολογίου με τον τίτλο «Ημερολόγιο μεταβολής καλοκαιρινής σταθερής μεταβλητής» «Τα πάντα ξεκινούν από την Αρχή της Δημιουργίας.

Όλα ξεκινούν από την ενσάρκωση ενός έρωτα.

Η έλξη του έρωτα.

Η επιθυμία του που γίνεται στο τέλος ον». Η Πασχαλίδου ισχυρίζεται ότι οι άνθρωποι που αγαπάμε και η δημιουργία ως λόγος, είναι τα δύο στοιχεία που προσδίδουν νόημα και επομένως λόγο στην ανθρώπινη ζωή να υπάρχει και να ζει. Στο ποίημα «Ερώτηση» αναρωτιέται «Να απορεί κάθε μέρα ποιος έχει προτεραιότητα. Οι λέξεις ή οι άνθρωποι.

Κι όσο περνά ο καιρός να ανακαλύπτει ότι δεν μπορεί να ζήσει

χωρίς λέξεις, μα και χωρίς ανθρώπους».

Η δημιουργία όμως και οι διαπροσωπικές σχέσεις με κυρίαρχο τον έρωτα δεν είναι για την Πασχαλίδου δύο απλά νοηματοδοτικοί λόγοι που συνυπάρχουν παράλληλα, αλλά δύο καταστάσεις που τέμνονται και συμπλέκονται μεταξύ τους και μετατρέπονται σε ένα ενιαίο, αδιαχώριστο σύνολο, ποιώντας την ίδια τη ζωή. Στο ποίημα της «Σαν άλλη» γράφει «Κάνουν προτάσεις κι ανοίγει ο ορίζοντας μέσα μου.

Καταρρέουν στεγανά κόσμου... Η ψυχή σώζεται κρεμασμένη στον ορίζοντα.

Δε θέλω να σε δω.

Θέλω να με αφήνεις να σε αγαπώ».

Στο δεύτερο μέρος της ποιητικής της συλλογής η Πασχαλίδου εμβαθύνει ακόμη πιο πολύ τον στοχασμό της και καταδύεται στις αχλές διακλαδώσεις της μνήμης, μιλώντας μας με την άμεση, απέρριπτη, καθαρή ποιητική της γλώσσα για το αμετάκλητα χαμένο. Για το αμετάκλητα χαμένο των ανθρώπινων σχέσεων, το αμετάκλητα χαμένο του έρωτα ως ιδεώδους αλλά και ως βιωμένης εμπειρίας από σάρκα και ανθρώπινα πάθη και πόθους. Το αμετάκλητα χαμένο που όμως εξακολουθεί να είναι ζωντανό στους κώδικες του μυαλού μας, στη μνήμη μας· γιατί όλα χάνονται και σβήνουν μας λέει τόσο γοητευτικά ευθύβολα η Πασχαλίδου μόνο αν παύσουν να ενοικούν και στη μνήμη μας αυτά που βιώσαμε, αυτά που αισθανθήκαμε, αυτά που διέτρεξαν την ψυχή και το σώμα μας. Ο απόλυτος και ο ολοκληρωτικός χαμός, ο πραγματικός δηλαδή θάνατος επέρχεται όταν οι αμετάκλητα παρελθούσες εμπειρίες μας παύσουν να ενοικούν, χαθούν αμετάκλητα και από το μυαλό μας, αν καλυφθούν, δηλαδή, από τη λήθη. Μόνο τότε ο άνθρωπος έχει νικηθεί αμετάκλητα. Όσο όμως θα επιμένει να θυμάται, να μην εγκαταλείπει τότε μπορεί οι σχέσεις ως εξωτερικά σχήματα, ως απτές βιωμένες εμπειρίες να έχουν χαθεί αμετάκλητα - ο χρόνος δεν επιστρέφει - έχει μία κατεύθυνση - αλλά ο άνθρωπος δεν θα

έχει νικηθεί, γιατί όλοι οι έρωτες, οι διαπροσωπικές σχέσεις γενικότερα, η αγάπη θα παραμένουν εντός του ζωντανά. Η απόλυτη ήττα συντελείται όταν ο άνθρωπος εκτός από την εξωτερική απώλεια, αφεθεί και στην εσωτερική, δηλαδή, στη λήθη. Στο ποίημά της «Τόποι» γράφει χαρακτηριστικά: «Οι σκιές αυτών των ανθρώπων πάντα θα πλανιούνται στον τόπο.

Θα τις βλέπω εκεί στις γωνίες των δρόμων και στα σταυροδρόμια.

Να περιμένουν τον χαιρετισμό.

Να πω πόσο τις αγαπώ.

Κι ας έφυγαν.

Κι ας πονώ κάπου κάπου.

Μου χαμογελούν και με αγκαλιάζουν.

Φεύγουν μέσα από τις πόρτες του χρόνου.

Εξαφανίζονται.

Κι εγώ γνωρίζω ότι πάλι θα τις ξαναδώ και θα τις καλωσορίσω».

Και όλα αυτά η Πασχαλίδου μας τα λέει με μια ποιητική γλώσσα, αμεσολάβητη και κρυστάλλινη, δηλαδή, ανθρώπινη.

Ποιητικές συλλογές σαν της Πασχαλίδου, δυστυχώς εκλείπουν, στο σύγχρονο διαμορφωμένο νεοελληνικό ποιητικό τοπίο, όπου η επιτήδευση και η προσποίηση στον λόγο καθώς και η θολούρα στα μηνύματα τείνουν να θεωρηθούν απαραίτητες αρετές.

Αυτή η πρώτη ποιητική συλλογή της Πασχαλίδου συνιστά, κατά τη γνώμη μου, μια όαση στο αρκετά ομιχλώδες τοπίο της σύγχρονης νεοελληνικής ποίησης.

Μιχάλης Σκολιανός
Συγγραφέας

Ημερολόγιο μεταβολής καλοκαιρινής σταθερής μεταβλητής

Εν αρχή ην ο λόγος και μετά η εκφορά του λόγου.
 Δειλά βήματα μέσα από λέξεις.
 Ανίχνευση γεφαλκικής απαιτήσης μαικαλοκαιρινή υγρή νύχτα λίγο
 μετά τα μεσάνυχτα.
 Γραμμές που γράφονται σε Α4 που ακουμπά πάνω σε αγαπημένη ποιητική συλλογή.
 Τα πάντα ξεκινούν από την Αρχή της Δημιουργίας.
 Όλα ξεκινούν από την ενσάρκωση ενός έρωτα.
 Η έλξη του έρωτα.
 Η επιθυμία του που γίνεται στο τέλος ον.
 Έχει “ΕΓΩ” αυτό το ον.
 Καθρεφτίζουμε στο ον την αιωνιότητα.
 Μοιράζουμε στο ον και στο επέκεινα την ύπαρξή μας,
 ρομαντικά αναλογιζόμενοι τη συνέχιση της εκφοράς του λόγου.
 Το ημερολόγιο κρατά τον λόγο μου στη γη.
 Διατηρεί την πειθαρχία που χρειάζομαι να αντιλαμβάνομαι, τι χάνω
 ανάμεσα στα δευτερόλεπτα, εκεί όπου ζω μια άλλη μεταβολή της πραγματικότητας.
 Μιας δεύτερης ζωής, όπου η κάθε ανάγκη αλλάζει κάθε μέρα, ίσως και
 κάθε ώρα ή κάθε λεπτό.
 Κι ο λόγος ποικίλει.
 Κυμαίνεται.

Παίζει με τις αντοχές μου.
Σκαλίζει βαθιά.
Οραματίζεται με την ψυχρή καθαρισμένη στην άκρη ενός γείσου πάνω από
την άβυσσο ενός ακροβάτη.
Δίνει το μέλλον που δεν περιμένω, αμβλύνει τις οξείες γωνίες του παρελθόντος και κάνει το παρόν ενδιαφέρον.
Τα γεγονότα αποκτούν πολύπλευρες προσωπικότητες και τα πρόσωπα
ενσωματώνονται σε πολύχρωμους πίνακες του Ρενουάρ.
Ρομαντική αποτίμηση του παρελθόντος μέσα από εικόνες και γεγονότα
που κρατούν ισχυρή και ηχηρή την εντύπωση σφιχτά στα δόντια.

Πέμπτη 4/7/2019

ΕΡΩΤΗΣΗ

Ρωτώ για τη λεξιλαγνεία του ποιητή.
 Γράφει γιατί έτσι είναι;
 Γράφει γιατί ερωτεύτηκε τις λέξεις;
 Ή πάλι γράφει γιατί ερωτεύτηκε τον εαυτό του πάνω σε καθαρέφθη λέξεων;
 Λεπτή ισορροπία.
 Βάζοντας λέξεις να ηχούν η μια δίπλα στην άλλη δίνει δύναμη Θεού.
 Δύναμη δημιουργίας - αगाστής πραγματικότητας.
 Ο ποιητής ερωτεύεται τη δύναμη να γράφει πάνω στο χαρτί τόσες πραγματικότητες όσες κι οι λέξεις.
 Πάντα είναι αυτές μοναδικές πρωτεύουσες.
 Μα δεν το μαρτυρά ποτέ ούτε και στον ίδιο.
 Προτιμά να ηδονίζεται με το κρυφτό που παίζει κάθε μέρα ανάμεσα στις λέξεις και στους ανθρώπους.
 Να απορεί κάθε μέρα ποιος έχει προτεραιότητα.
 Οι λέξεις ή οι άνθρωποι.
 Κι όσο περνά ο καιρός να ανακαλύπτει ότι δεν μπορεί να ζήσει χωρίς λέξεις,
 μα και χωρίς ανθρώπους.
 Γιατί και τα δύο είναι μοιραία δεμένα μεταξύ τους, για την ψυχή του ποιητή.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Το μπρούτζινο φανάρι ιστορεί τον ήλιο.
Ακόμη και στη δύση.
Αέρας και φως.
Γλύκα πάνω στην πεζή αρχή της αοριστίας μου.
Καμαρώνω για τον πόνο μου.
Πώς μπορώ να αρνηθώ το φως;
Να μη ζω μέσα σε αυτό;
Ερωτήσεις ανάμεσα σε τοπία,
χαϊδεύουν τη βελούδινη συνέχεια
της Σεπτεμβριάτικης ραστώνης.
Λόγια σκόρπια, χαοτικά πάνω στο χαρτί.
Δεν μπορώ ούτε χωρίς αυτά να ζω τελικά!

ΣΑΝ ΑΛΛΗ

Μια μικρή πληγή αιμορραγεί κάθε φορά που αντικρίζω καθαρό ορίζοντα.

Οι πλαγιές διώχνουν τη μυρωδιά τους σε κάθε ριπή του χειμω-
νιάτικου αέρα

για να φθάσει στα ρουθούνια μου.

Γοητεία.

Είναι σαν τις λέξεις που υποκύπτουν κάτω από το μολύβι ή την
μπίλια του στυλό.

Κάνουν προτάσεις κι ανοίγει ο ορίζοντας μέσα μου.

Καταρρέουν στεγανά κόσμου.

Καταρρέουν και βγαίνουν άλλα μάτια, μύτη, στόμα.

Άλλο στήθος, άλλοι μηροί.

Έτσι ζω ανάμεσα στις διαφορετικές στιγμές μου και κόσμους μου.

Σαν άλλη.

Η ψυχή σώζεται κρεμασμένη στον ορίζοντα.

Δε θέλω να σε δω.

Θέλω να με αφήνεις να σε αγαπώ.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

Μέσα από άυλες γραμμές περνάς μηνύματα σιωπής.
 Κουφά λόγια που δεν ειπώθηκαν.
 Η νοσταλγία της αντάμωσης.
 Ξεκλέβω ματιές από τη ζωή.
 Μια καθημερινή αναίμακτη αφαίμαξη.
 Το να ψάχνω ίχνη στον καθημερινό δρόμο,
 με διώχνει πιο μακριά κάθε μέρα.
 Κενό πίσω από τα μάτια.
 Η απορία είναι που έχει κολλήσει σαν άγανο και μ' ενοχλεί
 στην κίνηση.
 Ακούω να μου λες: “Πιο ομαλά τις λέξεις.
 Ν’ ακουμπούν πάνω μας όπως το φτερό
 και συνάμα να έχουν μια δυναμική έκρηξης.”
 Ποιος να τα έλεγε αυτά;
 Πιθανόν κάποιος “Δαίμων”.

Ίσως να φταίει η ζέστη, ίσως να φταίει η ασθενική μου κράση.
 Ίσως το μηδέν που έμεινε να χάσκει ρημαγμένο μετά από έρωτες
 που αναζητούσαν το αίμα μου για δεκανίκι.
 Μετά τη δική μου αφελή πίστη σε μία φύση ανύπαρκτη και τη δια-
 πίστωση ότι αυτό που μας καθορίζει είναι η σκιά μας τελικά.
 Το φορτίο όμως είναι πάντα εκεί στη γειρτή μου πλάτη.
 Μέσα στη ζέστη του μεσημεριού σε ένα νατελείωτο δρόμο ανάμεσα
 σε σκυφτά ηλιοτρόπια μαζεύω μόνον εικόνες.
 Οιδρώτας κατεβαίνει να ωχελικά κατά μήκος του λαιμού και χάνεται
 πάνω στο πουκάμισό μου.
 Τα χέρια στο τιμόνι και η ματιά θολωμένη από την αντηλιά.
 Το βάρος δε αλλάζει τίποτα και να ταξιδεύω στη χώρα της μικρή μου
 ζωής.
 Ο έρωτας ζαλίζει πάντα και αφήνει μετά μια αίσθηση δίψας αλατιού
 στα χείλη.
 Και το βάρος αυξάνει όσο μεγαλύτερη γίνεται η δίψα κι η δίψα
 ξεραίνει τα χείλη και στο μαζί και στο μετά.
 Δύσκολες οι λέξεις σήμερα στο χαρτί.
 Μονολογώ πίσω από τα δόντια κι αγωνιώ για τη γέννα.
 Ο δρόμος ατελείωτος τρέχει κάτω από τις ρόδες του αυτοκινήτου.
 Ο τόπος γύρω μου γνωστός κι άγνωστος μαζί, φεύγει εκστατικά
 μέσα στη λιωμένη άσφαλτο.
 Τόσα χρόνια οι ίδιες διαδρομές μου έμαθαν να αναγνωρίζω τον τόπο
 όσο κι αν έχει αλλάξει.
 Αυτός κουβαλά πάντα εμένα εκεί στις πτυχώσεις του εδάφους.
 Κρατά τη σύντομη ζήση μου και γαληνεύει τον Αντάρτη που κουβα-
 λώ στο αίμα μου.

Σάββατο 6/7/2019

ΤΟΠΟΙ

Είναι κάποιοι τόποι, σε αυτήν την πόλη, που μου κλείνουν ειρωνικά το μάτι.

Μου χαμογελούν και μου επιφυλάσσουν εκπλήξεις.

Συγκεντρώνουν γεγονότα που αποδεικνύουν την ειρωνεία που κρύβει η ζωή μου.

Η συχνότητα αυτών που διαδραματίζονται εκεί είναι γλυκόπικρη και συνάμα κωμική.

Σα να συντονίζονται τα πρόσωπα στο ίδιο μήκος κύματος.

Σα να συγκεντρώνονται εκεί όλα τα γεγονότα που αναιρούν ό,τι χτίζω.

Εκεί όπου ξεγυμνώνεται η ψυχή μου κι αποκαλύπτεται η αδυναμία μου.

Είναι, οι τόποι αυτοί, η εικόνα της αποτυχίας μου.

Δεν μπορώ παρά μόνο να χαμογελάσω στην ανάμνηση των προσώπων - γεγονότων.

Είναι τα μέρη όπου όταν περνώ,

μετά από καιρό,

νιώθω μια γλύκα εκεί στην καρδιά.

Νιώθω μια νοσταλγία των ημερών.

Οι σκιές αυτών των ανθρώπων πάντα θα πλανιούνται στον τόπο.

Θα τις βλέπω εκεί στις γωνίες των δρόμων και στα σταυροδρόμια.

Να περιμένουν τον χαιρετισμό.

Να πω πόσο τις αγαπώ.

Κι ας έφυγαν.

Κι ας πονώ κάπου κάπου.
Μου χαμογελούν και με αγκαλιάζουν.
Φεύγουν μέσα από τις πόρτες του χρόνου.
Εξαφανίζονται.
Κι εγώ γνωρίζω ότι πάλι θα τις ξαναδώ και θα τις καλωσορίσω.
Πάντα με την ίδια οδύνη – ηδονή.
Κάπου μέσα στην αυταπάτη του χρόνου.
Μέσα από τις ίδιες πόρτες να με γλυκοκοιτάνε.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο τόπος μου χαμογελά.
“Δες με! Δες τι σου έχω! Θυμάσαι; Τα ζεις όλα εδώ.” μου λέει
Είναι το χαμόγελό μου που τον προκαλεί να με ειρωνεύεται
όλο και πιο πολύ;
Δεν ξέρω.
Αυτό που ξέρω είναι ότι ο τόπος με πονά.
Αβδελά, Τραπεζούντος κι έχει συνέχεια.
Τίποτα δεν το σταματά.
Σήμερα μετά από χρόνια πέρασα από την Αβδελά.
Νωρίς το πρωί.
Επί τόπου.
Επί τούτου.
Το ρετιρέ είναι εκεί.
Συντονισμένο σε άλλη συχνότητα. Με άλλη θέα.
Χαμογελώ.
Έχω εμμονές και μου αρέσει να τις ξορκίζω,
γιατί καταλαβαίνω ότι δεν υπάρχουν.
Είναι το παιχνίδι που παίζω για να μπορώ να συγχωρώ
ό,τι με πλήγωσε, μα πάνω από όλα εμένα.
“Κοίτα... είναι μόνο μνήμες δικές σου” μου φωνάζω...
Όλοι φεύγουν κι ο τόπος μένει.
Παίρνει μορφή από όλους όσους έρχονται.
Άλλοι πέρασαν... άλλοι ήρθαν.

Μην ξεχνάς... αγάπα όμως.
Αγάπα πολύ γιατί όλες οι μνήμες είσαι εσύ.
Όλοι όσους αγαπάς είσαι εσύ.
Είσαι ό,τι ένιωσες, ό,τι χάρηκες, ό,τι έκλαψες.
Κυριακή πρωί 12/11/2017.
Με βασανίζουν μέρες μέρες οι τόποι,
γιατί συντονίζουν τη ζωή μου σε γεγονότα όμοια,
που με οδηγούν πρώτα σε μένα και μετά στο εμείς.